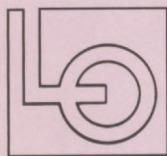

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

REFERAT

Ekstraordinært representantskapsmøte
19. april 1995

REFERAT

Ekstraordinært representantskapsmøte
19. april 1995

	Side
Talerliste	4
Åpning	5
Godkjenning av møteinnkallingen	5
Godkjenning av sakliste	5
Godkjenning av forretningsorden	6
Konstituering	6
Tariffrevisjonen 1995	
- godkjenning av Riksmeklingsmannens forslag	7
Innledning v/Yngve Hågensen	7
Debatten	14
Oppsummering v/Yngve Hågensen	16
Veteringen	18
Avslutning	19
Navneliste	20

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Talerliste	4
Åpning	5
Godkjenning av møteinnkallingen	5
Godkjenning av sakliste	5
Godkjenning av forretningsorden	6
Konstituering	6
Tariffrevisjonen 1995	
- godkjenning av Riksmeklingsmannens forslag	7
Innledning v/Yngve Hågensen	7
Debatten	14
Oppsummering v/Yngve Hågensen	16
Voteringen	18
Avslutning	19
Navneliste	20

Innkallingen ble enstemmig godkjent og Representantskapsmøtet lovlig satt.

SAK 1.2: GODKJENNING AV SAKLISTE

Yngve Hågensen la fram Sekretariatets forslag til

SAKLISTE:

1. Åpning
2. Tariffrevisjonen 1995
- godkjenning av Riksmeklingsmannens forslag

Forslag til sakliste ble enstemmig godkjent.

TALERLISTE

	Side
Hagen, Erik	14
Hågensen, Yngve	5, 6, 7, 16, 19
Oxholm, Svein-Erik	6
Slettholm, Ken Ove	15

SAK 1: ÅPNING

Landsorganisasjonen i Norge holdt ekstraordinært representantskapsmøte onsdag 19. april 1995 i Kongressenteret, Folkets Hus, Oslo.

Møtet ble åpnet av LOs leder, *Yngve Hågensen*, som på vegne av Sekretariatet ønsket Representantskapet vel møtt. Videre ønsket han vel møtt både til gjester og til pressen.

SAK 1.1: GODKJENNING AV MØTEINNKALLINGEN

Yngve Hågensen viste til at innkalling til Representantskapsmøtet ble sendt i brev av 3. og 5. april 1995 og spurte om det var merknader til innkallingen.

Innkallingen ble enstemmig godkjent og Representantskapsmøtet lovlig satt.

SAK 1.2: GODKJENNING AV SAKLISTE

Yngve Hågensen la fram Sekretariatets forslag til

SAKLISTE:

1. Åpning
2. Tariffrevisjonen 1995
 - godkjenning av Riksmeklingsmannens forslag

Forslag til sakliste ble enstemmig godkjent.

SAK 1.3:

GODKJENNING AV FORRETNINGSORDEN

Yngve Hågensen orienterte om at forslag til forretningsorden for møtet er tatt inn i saklista og er i samsvar med de tidligere forretningsordner i Representantskapsmøtet. Det ble ikke framsatt krav om at forretningsorden skulle refereres muntlig. Forretningsorden er som følger:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Representantskapet ikke vedtar noe annet.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang.
Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak.
For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemmingen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemmingene samt vedtakene.
Såfremt Representantskapet ikke forlanger protokollen opplest, gis Sekretariatet fullmakt til å godkjenne protokollen.

Forretningsorden ble enstemmig godkjent.

SAK 1.4:

KONSTITUERING

Yngve Hågensen foreslo at Svein-Erik Oxholm er dirigent for dette Representantskapsmøtet og spurte om det var andre forslag. Det var det ikke.

Svein-Erik Oxholm ble enstemmig valgt som dirigent.

Svein-Erik Oxholm takket for tilliten og ga noen praktiske opplysninger i forbindelse med reiseoppkjøret.

Dirigenten gikk deretter over til

SAK 4:

TARIFFREVISJONEN 1995

- GODKJENNING AV RIKSMEKLINGSMANNENS FORSLAG

og ga ordet til LOs leder Yngve Hågensen som startet sin innledning slik:

Bakgrunn og utgangspunkt

Utgangspunktet for årets tariffoppgjør var det forbundsvisе hovedoppgjøret vi hadde i 1994 som hjemler en lønnsregulering for 2. avtaleår. Det følger av protokollene for hovedrevisjonen i fjor at mellomoppgjøret skulle gjennomføres mellom LO og NHO og tas stilling til av LO's representantskap. Det er dette som er grunnlaget for innkallingen til dette møtet.

Retningslinjene for årets lønnsregulering ble trukket opp av Representantskapet i møte 14. februar i år. Der redegjorde jeg for de resultater en foreløpig kunne melde om for 1994. Etter dette har vi fått endelig statistikk for 4. kvartal for timelønte i NHO-bedrifter og noe mer oppdatert materiale på andre områder. Men de hovedkonklusjoner jeg presenterte 14. februar står seg fortsatt godt. Første avtaleår i tariffperioden ga en bedring av kjøpekraften på rundt 1 % i LO's hovedområder. Lønnsveksten ble noe sterkere i privat sektor enn i statlig og kommunal sektor, men også for de siste på en slik måte at vi må konstatere at hovedmålet for hovedoppgjørene i 1994 ble innfridd.

Som vanlig er ved en 2. års avtalerevisjon, skulle forhandlingene føres på bakgrunn av utviklingen i første avtaleår og utsiktene for det andre. Vi kunne da altså konstatere en inntektsutvikling i overkant av hva som var forventet. Vi kunne også konstatere at utviklingen i norsk økonomi på alle vesentlige områder pekte i riktig retning. Sysselsettingen var inne i god vekst slik at også ledigheten ble redusert gjennom 1994. Bedriftenes resultater var klart forbedret og pekte oppover. Og for første gang på meget lenge, begynte også industri-investeringene å gå den rette veien. Det eneste negative trekket i bildet var en prisutvikling som var på vei opp. Dette skyldes økte avgifter – først i fjor sommer og senere – særlig gjennom momsøkningen fra 1. januar 1995. Den underliggende prisstigningstakt var fortsatt moderat, men de forannevnte faktorer pekte også mot å legge et høyere prisstigningsanslag til grunn for 2. avtaleår i 1995 enn det vi hadde for 1. avtaleår.

Gjennomføring av oppgjørene

Årets mellomoppgjør startet på vanlig måte ved at vi møtte Næringslivets Hovedorganisasjon og overleverte de krav som lå i Representantskapets vedtak.

Jeg minner om at startdatoen var 8. mars. Parallelt med dette ble det igangsatt arbeid på fire viktige områder gjennom parts-sammensatte grupper. Dette arbeidet ga positive resultater og som framkommer av vedleggene til meklingsresultatet. Jeg anbefaler at vi setter oss skikkelig inn i disse vedleggene og kommenterer kort de fire:

– Fellesordningene mellom LO og NHO

Jeg henleder først og fremst oppmerksomheten på klare forbedringer av utbetalingsattsene i Sluttvederlagsordningene for de mellom 50 og 63 år, og i neste omgang og like viktig, deltidsbegrensningene er fjernet i ordningen.

Det siste er som kjent et viktig prinsippielt krav som ved flere høve er reist fra utålmodige tillitsvalgte i dette Representantskapet.

– Overtid og sysselsetting

For å bidra til å øke sysselsettingen og redusere overtidskostnadene gjennomfører partene prosjekter i et 50-talls bedrifter innenfor en rekke utvalgte bransjer i 1995.

Målet er å få fram årsakene til at overtid benyttes, for deretter å gi grunnlag for konkrete tiltak. Angjeldende bransjer og angjeldende bedrifter er gjort i samarbeid mellom de respektive bransjeparter. På den måten skulle vi sikre oss at vi hadde en gjennomgang i de bedriftene som i denne sammenheng er særlig interessante. Hensikten er som jeg allerede har sagt, å gi oss et godt grunnlag for eventuelle konkrete oppfølgingstiltak. Det er viktig at vi går grunnleggende til verks slik at det ikke blir oppfattet som om vi tar opp dette gjennom overskrifter, men at vi gjør et skikkelig grunnleggende arbeid som avdekker der det er mulig, gjennom konkrete tiltak, å redusere overtiden.

– Likestilling

Det framkommer av det dokumentet dere har fått at partene er enige om å styrke likestilling-/likelønnsarbeidet ved gjennomføring av et 10 punkts program. Prosjekt med felles styringsgruppe for praktisk oppfølging også utover hovedoppgjøret 1996.

Det forteller oss at dette vil være en del av vår langsiktige strategi i denne sammehengen.

– Yrkesskadeforsikring

Der registrerer vi ved å gå gjennom dokumentene at partene er enige om å videreføre arbeidet med forbedring av forsikringsordningen. Vi har ennå et stykke igjen før vi får NHO til å ta dette på det alvor vi er opptatt av. Og det er helt på det rene at vi har prinsipielle bremseklosser og ideologi som gjør at vi ikke får de så mye med enda, som vi hadde håpet. Det er en realitet at hverdagen for bedrifts-Norge i denne sammenheng nok vil utvikle seg på en slik måte at hvis vi er tålmodige og kjører vårt løp så vil vi etter hvert kunne få den innflytelse vi er på jakt etter.

Når det gjaldt vårt hovedkrav, økonomi, måtte vi snart konstatere at NHO ikke viste vilje til å forhandle utover de nokså firkantede retningslinjer som var vedtatt av deres hovedstyre. De avviste blankt å gi generelle tillegg og erklærte at årets lønnsutvikling skulle holdes innenfor en ramme på 2 % årslønnsvekst. Med et slikt utgangspunkt ville det knapt bli plass til lønnstillegg for noen av de grupper vi forhandlet for. Vi så således ingen mulighet til å oppfylle Representantskapets vedtak gjennom forhandlinger med NHO og begjærte meklingen brutt.

Jeg registrerer at det ikke bare er NHO som er ute på et tidlig tidspunkt og gir uttrykk for at 2 % er rammen. Jeg registrerer også at Administrasjonsministeren har vært ute og sagt det samme. Til Representantskapets medlemmer vil jeg minne om at det ennå er 8 – 10 dager til forhandlingene starter i offentlig sektor. Og hvis Nils Totland allerede i går hadde vært ute og sagt at organisasjonene han skulle møte kunne forvente kjøpekraftsforbedring, så tror jeg ikke han hadde vært statsråd når forhandlingene startet.

Etter å ha vært under ledelse av Riksmeklingsmannen innenfor de frister som gjelder ved utsikt til konflikt, ble det helt på tampen en løsning LO's forhandlingsdelegasjon enstemmig fant å ville anbefale overfor Sekretariatet – en anbefaling Sekretariatet i møte 5. april enstemmig sluttet seg til. Riksmeklingsmannen forstod at det var nødvendig med et generelt tillegg for at vi skulle komme i havn med dette oppgjøret. Det punktet som imidlertid krevde mest arbeid i forbindelse med meklingen var vår høye prioritering av likelønsspørsmålet.

Også NHO hadde innsett at det var nødvendig å gjøre noe på dette området også ved våroppgjøret i 1995. De hadde imidlertid store problemer med å akseptere den innretning LO's forhandlingsdelegasjon fant å ville gi kravet på dette punkt. Vi konstaterte tidlig at det beste svar på likelønnsproblematikken innenfor våre avtaleområder var å få til en god lavlønnsprofil. En stor del av de lavlønnte kvinner er å finne innenfor det som for LO er lavlønnsområder. Det

lave lønnsnivået er en utfordring i forhold til likelønn, men samtidig representerer det et viktig problem for en stor gruppe menn.

For første gang på LO-plan innebar vårt krav utmåling av lønnstillegg på individuell basis. Vi har tidligere gjennomført gode lavlønnsoppgjør med utgangspunkt i lønnsnivået i den enkelte bedrift. Vi har også eksempler på betydelige lavlønnstillegg gitt med utgangspunkt i avtaleområdets lønnsnivå. Det vi imidlertid alltid har visst er at vi på denne måten ikke treffer 100 % riktig. Vi har kunnet oppleve at grupper med lav lønn ikke har fått slike tillegg fordi bedriftens eller bransjens lønnsnivå har vært over det avtalte gjennomsnitt. Samtidig har tillegget gått til mange som ut fra våre definisjoner ikke var direkte lavlønnte. Denne måten å innrette tilleggene på har således ikke vært treffsikre nok.

Det som også gjorde det lettere å utforme kravet på denne måten denne gang, var de resultatene tidligere lavlønnssatsing har gitt. Det var lettere å bringe på banen et individuelt krav på vegne av alle under 90 % med en heving vi tross alt har fått til de siste årene, ikke minst gjennom lavlønnsgarantien fra 1980. Den gang lå store grupper av LO-organiserte under 80 %, ja hele avtaleområder nede på 60-70 % av industriens gjennomsnitt. De tidligere lavlønnssoppgjørene har således vært med å legge grunnlaget for et så finmasket opplegg som det vi presenterte denne gang. Kravet var 1 krone i ekstra tillegg, et såkalt opprettingstillegg, til alle med lønn under 90 % av industriens gjennomsnitt. For også i noen grad å fange opp de som har falt gjennom til nå, fremmet vi krav om et ekstra lavlønnstillegg til alle under 80 % av industriens gjennomsnitt.

NHO's svar på denne utfordringen var preget av både positive og negative trekk. Negative fordi de mente at kravet gikk altfor langt og fordi det ville virke uheldig for lønssystemene over en rekke områder. Det positive var imidlertid at de forsøkte å komme oss i møte ved å prøve seg med en alternativ modell. Den hadde et blandet utgangspunkt hvor en både skulle ta hensyn til at bedriftens lønnsnivå lå lavt, men også at tilleggene skulle tilgodese områder med relativt høy kvinneandel. Også denne innretningen ville slått positivt ut for en stor gruppe kvinner, men lavlønnstillegget ville på denne måten treffe under halvparten av de vi tok sikte på med vårt krav. Til slutt måtte meklingsmannen skjøre gjennom også på dette punkt med en skisse som lå svært nær det LO opprinnelig hadde krevd.

Resultatene

De resultatene vi kunne presentere om morgenen 3. april var altså et generelt tillegg 20 øre lavere enn det vi krevde og opp-

retting/lavlønns tillegg svært nær det opprinnelige kravet. Både den prinsipielle utforming og størrelsen på tilleggene ble derfor svært nær opptil vår ambisjon. Det viktigste avviket ligger i at de mest utpregede normallønnsområdene isteden for det individuelt utformede tillegget får det samme tillegg for hele avtaleområdet. Det er i samsvar med det grunnlag normallønnsbransjene har for sin tariffpolitikk.

Når vi kunne akseptere dette avviket fra vår hovedmodell var det også fordi ytterst få ville komme dårligere ut med denne løsningen. Det er i hotell- og restaurantområdet det får en viss betydning, men da både med plusser og minuser. LO's forhandlings- delegasjon fant da, sammen med forbundets ledelse, at fordelene oppveide ulempene. Den ene fordelene er naturligvis at tillegget treffer flere enn det ellers ville gjort. Det andre er at det får en mer langsiktig bæring enn det et mer individrettet tillegg ville fått. Dette fordi gjennomtrekken i bransjen her er særlig stor. Noen ville fått mer ut av denne modellen, men forbundet tror at svært mange av disse ville være ute av bransjen kort tid senere. Noe som ville undergrave den mer varig lønnshevende effekt det anbefalte tillegget nå ventes å gi. I ettertid har vi da også registrert at forbundet har mottatt entydig positiv reaksjon fra sine egne for den løsningen de var med på å bestemme.

Alt i alt blir profilen i dette oppgjøret meget god. Vi treffer de lavlønnte og særlig da kvinner. Vi treffer også de som tradisjonelt får liten – eller ingen – uttelling i de lokale forhandlingene. Når det gjelder likelønnsprofilen må vi huske på at det området vi har forhandlet om omfatter snaut 1/4 kvinner. Av disse kan vi imidlertid anslå at 70-80 % får uttelling for oppretting og/eller lavlønnstillegg. Og dette gjelder selvsagt de mest kvinneorienterte områdene. At modellen lar seg overføre til kvinneorienterte avtaleområder i privat sektor utenfor NHO er selvsagt viktig. At helheten i avtalen gir et godt grunnlag også for de kommende oppgjør i offentlig sektor legger vi stor betydning.

Når det gjelder kjøpekraft vet vi at den bestemmes av lønnsutviklingen fratrasket skatter og korrigert for prisstigningen. Skattereglene kjenner vi og de virker nokså nøytralt på inntektsutviklingen. Prisutviklingen har imidlertid dette året blitt en usikkerhet vi har måttet være spesielt oppmerksomme på. Vi husker at Regjeringen startet i høst med en prisforutsetning på 1,5 %. Som følge av bl.a. momsøkningen oppjusterte de dette i Salderingsproposisjonen til 2 1/4 %. Vi fant imidlertid gjennom Beregningsutvalgets arbeid at vi nok måtte basere oss på 2 1/2 % som et realistisk utgangspunkt for inntektsoppgjørene.

Siden den gang har vi fått prisindeksen for mars som viste en stigning på 2,7 %. Det har vært ventet at vi i disse vårmånedene vil se årlige prisstigningstall nærmere 3 %. Disse antas imidlertid å reduseres når sommeren har passert fordi vi da ikke lenger har virkninger av de avgiftsøkninger som Stortinget har vedtatt det siste året. Alt i alt ligger det således an til en prisstigning på det vi har hatt som vårt utgangspunkt nemlig ca. 2 1/2 %. Og det betyr igjen at lavlønte og store grupper med midlere inntekter får et pluss når det endelige regnskapet gjøres opp for 1995. Jeg minner for ordens skyld om at de lokale forhandlinger skal føres på bakgrunn av bestemmelser og kriterier som er nedfelt i de respektive overenskomster – og at garantiordningene videreføres i henhold til gjeldende bestemmelser.

Hva så med jobb nr. 1?

Det å gjenreise den fulle sysselsetting har vært det overordnede mål for fagbevegelsens arbeid de siste 7–8 åra. Dette hensynet har også stått sentralt i utformingen av opplegget for årets oppgjør. For å gjenreise den fulle sysselsetting er det nødvendig å videreføre en fornuftig pris- og lønnsutvikling, samtidig som vi sikrer LO-medlemmene en rimelig del av inntektsutviklingen.

Vi ser nå en svært positiv utvikling i sysselsettingen, med en årlig vekst på vel 30 000 personer. Økningen er forankret i hele den norske økonomien. Vi har nå bl.a. en parallell vekst i offentlig sektor og privat sektor.

Det vi imidlertid også ser, er at nedgangen i den åpne ledigheten ikke har fortsatt inn i 1995 med den kraft vi hadde ønsket. Det er slik når arbeidsmarkedet snur at mange av de nye jobbene går til nykommere og personer som har holdt seg borte fra arbeidsmarkedet i de dårligere tidene. Og av en eller annen grunn er det disse som blir prioritert når arbeidsgiverne skal rekruttere nye framfor de som står i ledighetskøen. Derfor må vi ha en større vekst i antall jobber enn det som følger av den befolkningsmessige utvikling. Det er denne kjensgjerningen som gjorde at LO så sterkt sist høst advarte mot en nedtrapping av arbeidsmarkedstiltakene. Vi må konstatere at det vi var redd for, nå langt på vei slår til. Nedgangen i den åpne ledigheten har stagnert etter årsskiftet. Det er noe som har nær sammenheng med at antallet på arbeidsmarkedstiltak er redusert med drøye 10 000.

Det er liten tvil om at vi nå får den bedring i sysselsettings-situasjonen hele vårt arbeid har tatt sikte på. Det er da svært viktig at denne framgangen manifesterer seg i en bærekraftig nedgang også i den åpne ledigheten. Vi vil derfor på nytt presse

Regjeringen til bedre tanker når det gjelder arbeidsmarkedstiltakene. Vi oppnådde noe før årsskiftet da nedtrappingen ble noe modifisert gjennom Salderingsproposisjonen. De har også sagt at de vil se an utviklingen i første halvår før arbeidsmarkedstiltakene for 2. halvår blir bestemt. Det er klart at tiltakene skal trappes ned når arbeidsmarkedet bedres, men vi må ikke foregripe begivenhetene. Og særlig nå i oppgangsfasen er det viktig at tiltakene i større grad enn til nå innrettes mot den eldre delen av arbeidsstyrken. Hvis Representantskapet gjør det vedtaket Sekretariatet inviterer til i dag, vil vi ha et solid grunnlag for en fornyet henvendelse til Regjeringen for å forfølge disse problemstillingene.

Veien videre

Jeg forutsetter nå – slik jeg allerede har vært inne på – at det mønster som er lagt gjennom LO-NHO-oppgjøret får en fornuftig videreføring til oppgjørene for offentlig sektor. Også der vil man naturlig nok ta utgangspunkt i Representantskapets vedtak. Jeg forutsetter også at myndighetene, meklingsinstitusjonen og andre organisasjoner, tar sitt ansvar for at fornuftige løsninger også gjelder utenfor våre områder. Vi krever også at bedriftene tar sitt ansvar når det gjelder lønninger og inntekter, som ikke er dekket av kollektive avtaler. Vi kan ikke på ny tåle utskielser når det gjelder lederlønninger, opsjonsavtaler og honorarer. Skal vi stille opp på den kollektive fornuft, må vi forutsette at den skal gjelde alle. Dette jeg her nevner – sammen med krav til Regjeringen vedrørende arbeidsmarkedssituasjonen og en nødvendig revisjon av Arbeidstvistloven slik at den vil være i pakt med ILO-konvensjonen Norge har ratifisert, vil vi utfordre NHO til å være med på i en felles henvendelse til Regjeringen.

Fagbevegelsen må etter hvert begynne å se fram mot neste hovedoppgjør. Vi har flere viktige mål å ta fatt på. Gjennom mellomoppgjøret i år og de oppfølgingsområder som er hjemlet i det partssammensatte gruppearbeidet legges det viktige forberedelser. Aksjonen mot unødvendig bruk av overtid må prioriteres også hos våre medlemmer. LO vil følge opp den sentrale konferansen vi hadde om overtidsspørsmålet 28. mars med regionale konferanser rundt i landet for å skape brede allianser for det langsiktige arbeidet.

Likelønnsarbeidet må følges opp i den enkelte virksomhet.

Ja: 10-punkts programmet vi viser til, i bilaget om likelønn, er her helt sentralt. Sammen med utredningen LO/NHO skal utføre i løpet av 1995, gir den oss det grunnlaget vi må ha for å videreføre

likelønnsambisjonene. Her må vi ta ansvar i den enkelte virksomhet, hvis vi vil ha likelønn. Viljen vil måtte markeres i en sterk lokal aktivitet. Dette vil gi oss det grunnlaget vi skal ha i ettertid for å skape både opinion og det presset vi må ha overfor arbeidsgiverne i det videre arbeid.

Når det gjelder fagbevegelsens videre medvirkning i den økonomiske politikken vil det avhenge av de resultater vi ser utover høsten og det vi ser andre parter bidra med. For egen del mener jeg at det løpet vi har gått inn på er det eneste rette forutsatt at tilstrekkelig mange stiller opp. Vi klarer det få land har vært i stand til, få sysselsettingen opp og ledigheten ned uten at pris- og lønnskarusellen settes i gang på nytt. Det er takket være den styrke som vi representerer som fagbevegelse og den styrke vi gjennom dette arbeidet har vist i vårt land, og det skyldes ikke minst også det inntektspolitiske samarbeidet vi har stått for og sammen med Regjeringen om. Ved at vi har gått foran i den kollektive fornuft har vi presset også andre til å være med på denne felles dugnaden. Det er bare andre krefter som nå kan rive ned det vi møysommelig har bygget opp over år. La oss i fellesskap sørge for at ingen lykkes med det.

Kamerater, jeg tar med dette opp Sekretariatets enstemmige anbefaling om at Riksmeglingsmannens forslag godkjennes.

Dirigenten takket *Yngve Hågensen* for innledningen og foreslo å ta en pause på 10 minutter med anledning til å tegne seg på talerlisten i pausen.

Etter pausen orienterte dirigenten om at det var inntegnet to talere og

DEBATTEN

startet med

Rep. 78 – *Erik Hagen*, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Jeg har studert forslaget nøye og det er klart at profilen på oppgjøret i år må sies å være noe bortimot et historisk gjennombrudd, hvor en kan få individuelle lavlønns tillegg på personer som gjør at en for en del tilfeller treffer bra med lavlønns tilleggene. Det er bra. Det synes jeg Yngve og de andre som har jobbet fram den profilen på oppgjøret skal få all ros for.

Men, det er jo et problem og det er størrelsen både på det generelle tillegget og størrelsen på lavlønns tilleggene. Jeg synes ikke det er bra nok. 80 øre timen eller 40–50 øre timen utbetalt vil ikke være nok. Selv om en del også vil få lokale tillegg, vil en risikere at veldig mange ikke kommer opp i en kompensasjon for prisstigningen på 2,5 %, selv om en legger inn overhenget.

Et oppgjør som i disse tider, i en situasjon der eierne tar ut store overskuddsandeler og aksjeutbytte og en del plusser på med ekstra fallskjermer i millionklassen, synes jeg ikke vi kan gå god for et oppgjør som risikerer at vi får flere som ikke opprettholder real-lønnen.

Hvis en også regner på hva som i gjennomsnitt er gitt, og jeg har tatt utgangspunkt i ca. 250 000 i privat sektor, underkanten av halvparten får 80 øre, ca. 10 000 får det høyeste tillegget på 2,10. Da kommer jeg fram til et gjennomsnittlig tillegg på ca 1,25 og her vet vi jo at store grupper ikke vil få noen lokale tillegg. Selv der, hvis en legger inn overhenget og trekker fra prisstigningen vil en få grupper som på denne bakgrunn ikke vil opprettholde kjøpekraften sin. Det synes ikke jeg er riktig. Jeg har fått kjeft av Yngve før for ikke å være så veldig glad i moderat lønnsutvikling, men jeg synes det blir litt for moderat selv for LO og denne forsamlingen, hvis vi skal legge oss på en lønnsutvikling som ikke gir kompensasjon for prisstigningen.

Jeg har tenkt å stemme mot forslaget.

Rep. 77 – *Ken Ove Sletthaug*, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Jeg vil si meg enig med Erik Hagen, jeg synes også det generelle tillegget burde vært høyere. Jeg føler vel at han har brutt en magisk grense på 1 krone som vi hadde sett var minstemålet.

Men profilen på tillegget synes jeg LO skal ha ros for, og målsetningen vil jeg i store trekk si er oppnådd og han virkelig har truffet mål.

Under punkt 4 «Partssammensatt utvalg for gjennomføring av lavlønnsordninger/likelønn», vil jeg komme med et innspill om det videre arbeidet. Jeg vil stille spørsmålet om; Hva med redusert arbeidsgiveravgift for bransjer med lavlønn? Bransjer som i mange sammenheng har lave lønnsevner. En forutsetning for redusert arbeidsgiveravgift er at denne kostnadsreduksjonen brukes til lønnsforbedring. Dette er ikke penger som skal gå rett i sekken på bedriftene. Så kan vi heller sette opp arbeidsgiveravgiften for de bransjer som har råd til store fallskjermer.

Når det gjelder yrkesskadeforsikringen har jeg i lengre tid lurt på hva LO har holdt på med. Jeg skrev et lite innlegg i LO-Aktuelt, det kom ikke inn for jeg tror jeg åpnet med at Yngve Hågensen lå i samme seng som Karl Glad. Jeg vet ikke om det var det som avgjorde det.

Jeg har hørt ord som «pool-ordninger» og «maksimums-premier». Jeg vil oppfordre LO til å være litt forsiktige med å rive ned det fundamentet på bedriftene som bl.a. visse verneombud har når det gjelder dette vi bruker som et argument for å få bedriftene til å satse på skadeforebyggende arbeid. Når jeg ser på punkt 4 om skadeforebyggende arbeid står det at «For begge parter vil en sterkere medvirkning i skadeforebyggingen gi fordeler. Partene vil derfor be om at Sosialdepartementet – sammen med partene – oppnevner et utvalg som tilrettelegger for et utvidet skadeforebyggende arbeid.»

Det er en spesiell setning «et utvalg som tilrettelegger for et utvidet skadeforebyggende arbeid», hva betyr det? Hva er det for noe, er det noe «svadaopplegg»?

Hvis en skal tilrettelegge et skadeforebyggende arbeid må vi gjøre dette på bedriftene. Det er ikke noe et utvalg sammen med Sosialdepartementet kan løse, det er på bedriftene dette skjer.

Når det gjelder punkt 5 står det helt sist, «i de tilfeller der forsikringsselskapet ikke foretar konkret risikovurdering». Hadde det ikke vært bedre å fått med en formulering som sa at det skal foretas konkrete risikovurderinger. Da hadde vi heller fått til en riktig premie i forhold til hva bedriftene satser på når det gjelder skadeforebyggende arbeid. For det må ikke være slik at vi lager en felles ordning – en pott, og så kan det være at disse «unnasluntrerne» skal betale like store premier som de bedriftene som virkelig satser på skadeforebyggende arbeid. Det må jo være gjennom denne satsingen at man klarer å dokumentere at vi får en lavere premie. Det har vi i hvert fall opplevd på vår egen bedrift. Jeg synes at LO skal ta dette litt innover seg og ikke lage dette til noe «smørje» som river fundamentet under oss som bl.a. er verneombud på bedriftene.

Dirigenten konstaterte at ingen flere har bedt om ordet og anså derfor debatten for avsluttet. Deretter ga han ordet til LOs leder, Yngve Hågensen for kommentarer:

Jeg er litt usikker, Ken Ove, på om du har gjennomgått dokumentet og det bilaget som gjelder yrkesskadeforsikringen og forholdet til det så grundig som du burde.

Det er slik at vi er opptatt av yrkesskadeforsikringen på to grunnlag. Det ene er realiteten i de menneskelige lidelser som blir en følge av det og de økonomiske konsekvenser for samfunnet. Det andre; det forholdet at vi fikk en lov pr. 01.01.90 som krever forsikringsordninger for å dekke opp våre medlemmers situasjon når noe inntreffer. En lov som gjør at bedriftene tegner premie, den premien er i noen sammenheng alt for høy og blir en melkeku på forsikringsselskapene, mer enn det den er ment å være.

Når vi ser på skadeforebyggende arbeid vil du se i punkt 4 hva vi sikter til. Dette er ikke isteden for, Kent Ove, det arbeidet de daglig skal bedrive i denne sammenheng, men det er et resultat av at alt med yrkesskade øker i omfang. Vi er nødt til å gå grundigere til verks enn det vi har gjort til nå for å redusere omfanget av det og for å redusere de menneskelige lidelsene, for det er de det dreier seg om.

Og da gjentar jeg, ikke isteden for det etablerte systemet vi har. Men jeg konstaterer at vi ikke greier nok gjennom det. Vi er derfor på jakt etter å dra inn enda flere miljøer på alle plan for å sikre oss at all mulig innsikt blir brukt, alle mulige ressurspersoner blir brukt, for at vi skal få i stand en prosess som gjør at vi reduserer omfanget av til beste for alle. Det er det som ligger her, ved siden av de perspektiver vi har når det gjelder den økonomi dette dreier seg om. 4 milliarder siden ordningen ble innført, og som mer innebærer at vi bygger opp under forsikringsselskapenes muligheter enn det siktemålet som dette egentlig har.

Jeg tror, så langt jeg kjenner deg, at når du setter deg inn dette her så vil du være positiv til det.

Når det gjelder din oppfatning om oppgjøret som sådan, sammen med Erik. Erik som ørlig og redelig sa at profilen er et historisk gjennombrudd og gir honnør for det. Du skal ha takk for det Erik, for det er også historisk at du sier det sånn.

Men jeg synes, til dere begge to og til de som ikke har sagt noe her, at vi sammen skal se det positive i at vi gjennom dette mellomoppgjøret har greid, og som markerer veldig sterkt at det går an med relativt små ressurser, å gi en skikkelig prioritering hvis vi er enig om det.

Innenfor de små ressurser vi har til rådighet, har vi greid å tilrettelegge en profil gjennom mekanismer vi tidligere ikke har brukt. Vi har tort å bruke fantasien og viljen. Og når alle av den grunn gir honnør til den profilen så er det ikke noe tvil om at vi har lykket. Jeg vet ikke hvor mange ganger jeg har plaget Representantskapet med følgende tall, men jeg skal gjøre det igjen.

I 1986 tok vi ut 10 % i lønnstillegg, det synes alle var en ramme som var noe å satse på. Prisene steg med 10 %. De 10 % vi tok ut var med andre ord null verdt. I 1987 var vi ikke fullt så rause, vi stoppet på 8,3 %, men prisene steg med 8,7 %. På to år hadde vi tatt ut 18,3 % i lønnsøkninger. Det var høye tall, men kjøpekraftsforbedringen var gått ned med 0,4 %. I 1994, som vi nå har tatt utgangspunkt i, var det i privat sektor i industrien en lønnsutvikling på 3 %, en prisstigning på 1,4 %, en kjøpekraftsforbedring på nærmere 1,5 %.

Jeg er rimelig sikker på at brede kretser av våre medlemmer nå er opptatt av hva de får som resultat av oppgjørene, mer enn de nominelle tilleggenes størrelser.

Jeg undervurderer ikke den realitet at i andre land kunne man brukt denne muligheten til høyere rammer. Jeg undervurderer ikke det. Og hvorfor har ikke vi gjort det? Nei, for vi har vært enige om å se sammenheng mellom de vilkår vi vil gi til våre medlemmer som er i arbeid, med situasjonen for de som ikke er i arbeid. Vi har gjort det mer systematisk og bevisst enn noen annen fagbevegelse i noe annet land. Vi har greid bedre resultater enn noen annen har. Det er den koblingen som er avgjørende for oss, og det er den som har gjort at vi har kunnet stilt opp som vi har gjort og at vi kan dokumentere å ha oppnådd resultater av.

Jeg tror jeg skal avrunde med disse ord dirigent, og gi uttrykk for håp om at vi slutter opp, rimelig entydige, om dette meglingsforslaget som ligger her. Jeg er overbevist om at det er i pakt med de interesser det innebærer og representerer medlemmene på en skikkelig måte.

Dirigenten takket *Yngve Hågensen* og gikk over til

VOTERINGEN

Dirigenten tok opp Sekretariatets innstilling om at Riksmeklingsmannens forslag godkjennes.

Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot en stemme.

Dirigenten avsluttet med å takke Representantskapet for hurtig avvikling av møtet og ga ordet til LOs leder, *Yngve Hågensen* for

AVSLUTNING

La meg takke for vedtaket. Vi skal meddele det til Riksmeklingsmannen innen fristens utløp som er i dag kl. 16.00.

I tillegg vil jeg orientere om at vi i høst, – august–september, har ambisjoner om å gå ut med et stort anlagt debattopplegg innenfor fagbevegelsen som skal være ute høsten -95/vinteren -96 og har siktemål LO-kongressen 1997. Debattopplegget vil ta for seg det som skal være grunnlaget for neste 4-års periodes Handlingsprogram. Vi har ambisjoner om, hvis Sekretariatet slutter seg til det, en omfattende debatt om fagbevegelsens veivalg inn i framtida. Et debattopplegg hvor det vil bli anledning til å ha en grundig og fin gjennomgang av de saker og temaer Representantskapet er opptatt av, i de miljøer – på hjemmebane – hvor vi skal utforme framtidas politikk. Jeg minner Representantskapet om at dette kommer og håper på at vi tilrettelegger en skikkelig fin aktivitet på det.

Med det, – takk for i dag og vel hjem! Møtet er hevet.

NAVNELISTE

Arbeiderbevegelsens Presseforbund:

1.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

2. May Anne Nordby
3. John Ove Aspnes
4. Arild Arnås

Norsk Arbeidsmandsforbund:

5. Anders Bjarne Rodal
6. Audun Åsebø
7. Odd Gunnar Brøto Braathen
8. Lillian Olsen
9. Stein Åros

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

10. Erik Quist
11. Jan Andersen (vararepresentant)
12. Kjell-Arne Andersen
13. Helge Tystad
14. Torstein Lokreim

Fellesforbundet:

15. Jens Petter Jensen
16. Knut Bodding (vararepresentant)
17. Kjell Røttereng

18. Svein Hille
19. (forfall representant og vararepresentant)
20. Bjørg Storås (vararepresentant)
21. Ove Engevik
22. Tor Schwenke
23. Harry Eide
- 24.
25. Solveig Holm
26. Aage Andersen
27. Olav Lindrupsen
28. Kåre Leira

Fellesorganisasjonen for Barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO):

29. Bjørn Christiansen
30. (forfall representant)

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

31. (forfall representant og vararepresentant)

Norsk Grafisk Forbund:

32. Anders Skattkjør
33. Roger Andersen
34. Sven Hugo Johansson

Handel og Kontor i Norge:

35. Karin Torp
36. Anne-Grete Lindstrøm
37. Lillian Karlsen
38. Heidi Larsen
39. Gerd Omdal
40. Sven-Ole Flensborg
41. (forfall representant og vararepresentant)
42. Bjørn Seim

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

43. Erling Oen
44. Eva Monica Haarr
45. Solfrid Johansen

Norsk Jernbaneforbund:

- 46. Arthur Skåtøy
- 47. Tor Dahl
- 48.

Norsk Kantor og Organistforbund:

- 49. (forfall representant og vararepresentant)

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

- 50. Olav Støylen
- 51. Live Skistad
- 52. Berit Bjørmark
- 53. Helge Carlsen
- 54. Alf Mellemseter

Norsk Kommuneforbund:

- 55. (forfall representant og vararepresentant)
- 56. Kåre Bye
- 57. Helge Mikkelsen
- 58. Svein Kristiansen
- 59. Odd Arne Heggås
- 60. Eva Vida Berg
- 61. Terje Løkken
- 62. (forfall representant og vararepresentant)
- 63. (forfall representant og vararepresentant)
- 64. (vararepresentant)
- 65. forfall representant og vararepresentant)
- 66. (forfall representant og vararepresentant)
- 67. Jan Magne Arntsen (vararepresentant)
- 68. (forfall representant og vararepresentant)
- 69. (vararepresentant)
- 70. (vararepresentant)

Norsk Lokomotivmannsforbund:

- 71. Roald Nyheim (vararepresentant)

Norsk Musikerforbund:

- 72.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelforbund:

- 73. Rolf Frøysland
- 74. Svein Førde (vararepresentant)
- 75. Rigmor Andersen
- 76. Karsten Kristoffersen
- 77. Ken Ove Sletthaug
- 78. Erik Hagen

Norges Offisersforbund:

- 79. (forfall representant og vararepresentant)

Norsk Olje- og Petrokjemisk fagforbund:

- 80.
- 81. (vararepresentant)

Norsk Postforbund:

- 82. Gunnar Evensen
- 83. Bjørg Vatnedalen
- 84. (vararepresentant)

Den Norske Postorganisasjon:

- 85. Morten Øye
- 86. Rutt Siri Kregnes
- 87. Randi Løvland

Norsk Sjømannsforbund:

- 88. (forfall fast møtende vararepresentant)
- 89. Anna Kvithyll (vararepresentant)

Skolenes Landsforbund:

- 90. Gro Standnes

Tele- og Dataforbundet:

- 91. Helge Moen
- 92. Tom Haga
- 93. Tore Gulbrandsen

Norsk Tjenestemannslag:

- 94. Gerd Liv Valla
- 95. Brit Renngård
- 96. Jens Petter Nygård (vararepresentant)
- 97. Klaus Halvorsen
- 98. Unni Karlsen
- 99. Irene B. Ingebretsen (vararepresentant)
- 100. Astrid Lundquist (vararepresentant)

Norsk Tolkeforbund:

- 101. Onur Safak

Norsk Transportarbeiderforbund:

- 102. Per Østvold
- 103. Anne Marie Laurentz (vararepresentant)
- 104. (vararepresentant)

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

- 105. Hildegunn Brune (vararepresentant)

FYLKENES REPRESENTANTER:

Østfold fylke:

- 106. Frank Nygaard (vararepresentant)

Oslo fylke:

- 107. Marit Nybakk

Akershus fylke:

- 108. Knut J. Johansen

Hedmark fylke:

- 109. Aud Marit Anseth

Oppland fylke:

- 110. Odd Løvlibråten

Buskerud fylke:

- 111. Randi Stamnes Larsen

Vestfold fylke:

- 112. Liv S. Christiansen

Telemark fylke:

- 113. Roald Stykket

Aust-Agder fylke:

- 114. (forfall representant og vararepresentant)

Vest-Agder fylke:

- 115. Ove Refsnes

Rogaland fylke:

- 116. Torill Karlsen (vararepresentant)

Hordaland fylke:

- 117. Are Tomasgaard

Sogn og Fjordane fylke:

- 118. Jarle Molde

Møre- og Romsdal fylke:

- 119. Helge Arnesen (vararepresentant)

Sør-Trøndelag fylke:

- 120. Rolf Svestad

Nord-Trøndelag fylke:

121. Inger Johanne Uthus

Nordland fylke:

122. (forfall representant)

Troms fylke:

123. Erling Pedersen

Finnmark fylke:

124. (forfall representant og vararepresentant)

Sekretariatet:

125. Yngve Hågensen

126. Esther Kostøl

127. Svein-Erik Oxholm

128. Jan Kr. Balstad

129. Arnfinn Nilsen

130. (forfall)

131. Kjell Bjørndalen

132. Kjell Martinsen

133. Sture Arntzen

134. Arthur Svensson

135. (forfall)

136. (forfall)

137. Torbjørn Dahl

138. Terje Moe Gustavsen

139. Jan Werner Hansen

Vararepresentanter til Sekretariatet:

140. Evy Buverud Pedersen

141. Liv Undheim

142. Per Gunnar Olsen

143. Jan Inge Kvistnes

144. Ove Dalsheim

145. Tore Lundberg

146. Walter Kolstad

147. Magnus Midtbø

148. Svein Fjæstad

149. Finn Erik Thoresen

150. Erik Bratvold

151. (forfall)

152. Oddrun Remvik

Fagorganisasjonens Funksjonærgruppe:

153. Wenche Sjøstrøm

Arbeidernes Opplysningsforbund i Norge:

154.

Revisjonsutvalget:

155. Bente Halvorsen

156.

157. (møter som representant for NTL)

158. Trond Rostad

Samarbeidskomiteen LO/DnA:

Thorbjørn Jagland

Jens Stoltenberg

Dag Terje Andersen

LO-skolen, Sørmarka:

Gjester:

LOs administrasjon:

Kåre Myrvold

Peter R. Myklebust

Ellen Stensrud

Øivind T. Hansen

Richard Trøelnes

Tove Haug

Knut Endreson
 Knut Weum
 Pål Gundersen
 Dag Johnsen
 Gunnar Lia
 Ingunn Olsen
 Bjørn Willadssen
 Stein Reegård
 Eystein Gjelsvik
 Stein Gunnes
 Bjørn Kolby
 Christopher Hansteen
 Ragnar Holm
 Hans Chr. Monsen
 Ståle Dokken
 Øivind Hvattum
 Jan Olav Lajord
 Egon Ivan Løbekk
 Magne Svendsen
 Aase Morin
 Jon Ivar Nalsund
 Johan-Ludvik Carlsen
 Ingeborg Hjemlestad
 Nina-Merete K. Skalle
 Eva Toni Benterud
 Tor Harald Berg
 Herlof Gjerde
 Erna Ansnes
 Thorstein Pedersen
 Berit Berg
 Bjørn Erikson

LOs distriktskontorer:

Kjell Samulesen
 Wenche Paulsrud
 Arne Trønnes
 Åge V. Nordby
 Aud Watnebryn
 Per A. Johnsen
 Knut Liljeberg
 Arild Stokken
 Gudmund Gyberg

Erling Høiland
 Vigdis Ravnøy
 John B. Hjelmeland
 Melvin Steinsvoll
 Kjell Flønes
 Liv Thun
 Øivind Silåmo
 Svein Rasmussen
 Odd Holmgren
 Jan H. Elvhiem

LO-kontoret i Brussel:

LOs revisjonskontor:

LO-Aktuelt:

Referenter:

Anne-Ragni A. Arntzen
 May-Britt Fossbråten

